

Dit congresnummer van H&W gaat over kanker. Kanker komt steeds vaker voor; naar schatting verdubbelt het aantal contacten van de huisarts met kankerpatiënten de komende tien jaar. Het is een veelzijdig en vaak beladen onderwerp. Veelzijdig zijn ook de materialen die het NHG ter beschikking heeft rond kanker en die recent geïnventariseerd zijn met het oog op eventuele lacunes. De beladenheid heeft vooral te maken met de emotionele impact van kanker. Ook daarin kan het NHG de huisarts ondersteunen. Het zou mooi zijn als we kanker kunnen voorkomen. De module kanker van het Preventieconsult vormt hiertoe een voorzichtige start.

NHG-STANDAARDEN EN KANKER

Twee NHG-Standaarden hebben kanker als onderwerp: 'Diagnostiek van mammacarcinoom' (M07) en 'Preventie en vroegdiagnostiek van cervixcarcinoom' (M06). Soms is het onderwerp kanker verstoppt in een standaard, zoals prostaat-kanker in 'Bemoeilijkte mictie bij oudere mannen' (M42) of colorectale kanker in 'Rectaal bloedverlies' (M89).

ANDERE BRONNEN

Huisartsen vinden achtergrondinformatie over kanker in één van de ongeveer twintig CBO-richtlijnen over kanker (www.cbo.nl, richtlijnen/oncologie). De Integrale Kankercentra hebben een site in het leven geroepen www.oncoline.nl waarop de informatie rond kanker vanuit meerdere invalshoeken wordt belicht, uitgaande van bestaande richtlijnen. Het gaat niet alleen om medisch-inhoudelijke aspecten maar ook om voorlichting en communicatie. De site bevat zeer veel informatie, maar het is moeilijk om bijvoorbeeld de complicaties van een behandeling te vinden. Verder bevat www.kiesbeter.nl twee keuzehulpjes over wel of niet testen op prostaat-kanker en wel of geen operatie bij borstkanker.

IMPLEMENTATIEMATERIAAL

Baarmoederhalskanker is via 'Preventie: maatwerk' al jaren een aandachtspunt in de huisartsenpraktijk. Er is een Praktijkwijzer beschikbaar en nascholingsmateriaal voor de praktijkassistente die

uitstrijkjes gaat maken. Een belangrijk aspect bij kanker is voorlichting. In de NHG-Ziektebeschrijvingen staat informatie over verschillende vormen van kanker en de uitingen daarvan. Naast de Patiëntenbrieven 'Wel of geen onderzoek naar prostaat-kanker' en 'Bloedverlies uit de anus', zijn er Patiëntenbrieven over baarmoederhalskanker en borstkanker. Ook zijn er drie NHG-huisartsenbrochures over zeldzame oncologische aandoeningen: Li-Fraumeni syndroom, Familiäre Adenomateuze Polyposis (FAP) en de ziekte van Von Hippel Lindau (VHL) (www.nhg.org > richtlijnen > zeldzame ziekten).

Scholing van de huisarts kan via de internet-PIN 'Diagnostiek van mammacarcinoom'. Recent is de internet-PIN 'Kanker en Erfelijkheid' uitgekomen. Tegelijkertijd is in samenwerking met het NHG de website www.huisartsengenetica.nl online gegaan. Hier vindt de huisarts alle informatie op het gebied van genetica. Daarnaast ging onlangs de NHG-cursus 'Erfelijke kanker in de spreekkamer' van start, die gebruikmaakt van deze materialen. Twee PIN's over palliatieve zorg en de Asklepien leergang 'Palliatieve zorg' besteden aandacht aan kanker die niet meer te curen is. Ook is er een kaderopleiding Palliatieve zorg (www.nhg.org/nl/scholing).

PREVENTIE

De huidige bevolkingsonderzoeken voor borst- en baarmoederhalskanker worden vanaf 2013 waarschijnlijk uitgebreid met darmkanker. Patiënten in de leeftijd van 55-75 jaar ontvangen thuis een set om feces te laten onderzoeken op afwijkende DNA-partikels. Dat is gevoeliger dan het onderzoek op occult bloed. De huisarts zal vooral vragen moeten beantwoorden en in het natraject begeleiden bij een positieve uitslag. Verwijzen voor aanvullend onderzoek is vergelijkbaar met de screening op mammacarcinoom.

Het Preventieconsult Cardiometabool risico zal in 2012 worden uitgebreid met een module kanker. Daartoe behoort waarschijnlijk een ingangsvragenlijst, waarna patiënten worden doorverwezen naar de kankerrisicotest van KWF Kankerbestrijding. Deze kan-

kerrisicotest is een aanpassing van de oorspronkelijke Amerikaanse versie, waarbij op basis van een aantal vragen het risico op kanker laag, gemiddeld of hoog wordt ingeschat. Het gaat om twaalf vormen van kanker. Bij een laag of gemiddeld risico krijgt de patiënt vooral leefstijladviezen. Bij een hoog risico op kanker wordt aanbevolen met de huisarts te overleggen. Het NHG is bezig met de uitwerking van dit onderdeel van het Preventieconsult. Onderdeel daarvan is een webcast 'Screening van kanker'. De lijst vroegsignalen van kanker van de Kankerstichting (www.kwflklachtadvies.nl) is nu al beschikbaar als aanvulling op de kankerrisicotest. Op basis van bijvoorbeeld slikklachten en begeleidende klachten of verschijnselen krijgt de patiënt het advies om naar de huisarts te gaan.

SAMENWERKING

De LESA 'Palliatieve zorg' gaat in op de samenwerking tussen huisarts en thuiszorg in de palliatieve fase van kanker. Het gaat erom voor beide partijen heldere afspraken te maken, zodat de patiënt weet wat hij van wie en wanneer kan verwachten. Voor de samenwerking tussen eerste en tweede lijn is er de FTO-module 'Oncologie. Naar een samenspel tussen eerste en tweede lijn (2010)'. Deze is te downloaden via de site van het Instituut voor Verantwoord Medicijngebruik (voorheen DGV) www.medicijngebruik.nl/FTO_materialen.

H&W biedt ruimte voor de implementatie van onderwerpen die elders in het nummer worden besproken. Louwrens Boomsma vat de NHG-inbreng samen (l.boomsma@nhg.org)